

Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

Facultatea de Inginerie

CERCETĂRI PRIVIND INTEGRAREA SURSELOR
FOTOVOLTAICE ÎN REȚELELE ELECTRICE

BANU IOAN VIOREL

EDITURA „ALMA MATER”
BACĂU, 2022

CUPRINS

ABREVIERI	xi
MULȚUMIRI	xiii
INTRODUCERE	xv
A.1 Date de contact ale autorului.....	xix
1 Stadiul actual al integrării surselor fotovoltaice în rețelele electrice	1
1.1 Integrarea surselor fotovoltaice în rețelele electrice în contextul actual	1
1.2 Evoluția pe plan mondial a surselor fotovoltaice	2
1.2.1 Evoluția capacității instalate din surse fotovoltaice la nivel mondial	2
1.2.2 Situația surselor fotovoltaice în Europa	4
1.3 Cadru general privind sursele fotovoltaice în România	5
1.3.1 Potențial solar și puterea instalată din surse fotovoltaice în România.....	5
1.3.2 Cadrul legal și de reglementare aplicabil surselor fotovoltaice în România.....	7
1.4 Solicitări ale codurilor de rețea pentru sisteme fotovoltaice.....	10
1.4.1 Cerințe de racordare la rețea a surselor fotovoltaice la nivel internațional.....	10
1.4.2 Solicitări ale codurilor de rețea pentru surse fotovoltaice în România	12
2 Convertoare pentru sisteme fotovoltaice	15
2.1 Convertoare de putere c.c.-c.c. pentru sisteme fotovoltaice.....	15
2.1.1 Convertorul c.c.-c.c. coborâtor de tensiune.....	15
2.1.2 Convertorul c.c.-c.c. ridicător de tensiune	16
2.1.3 Sisteme de control pentru dispozitive de căutare a punctului de putere maximă.....	17
2.1.3.1 Introducere în algoritmi de optimizare MPPT	17
2.1.3.2 Algoritm perturbă și observă.....	19
2.1.3.3 Algoritm conductanță incrementală	19
2.1.3.4 Algoritm tensiune în circuit deschis	20
2.2 Invertoare c.c.-c.a. pentru sisteme fotovoltaice	22
2.2.1 Topologii de invertoare pentru sisteme fotovoltaice	22
2.2.1.1 Structuri de invertoare derivate din topologia în punte H.....	23
2.2.1.2 Structuri de invertoare derivate din topologia cu punct neutru flotant.....	23
2.2.1.3 Structuri generale de invertoare pentru sisteme fotovoltaice	24
2.2.1.4 Invertoare pentru sisteme fotovoltaice trifazate.....	27
3 Sisteme de control pentru invertoarele sistemelor fotovoltaice	29
3.1 Structuri de control pentru invertoarele sistemelor fotovoltaice.....	29
3.1.1 Structură de control pentru invertoare cu o singură treaptă pentru sisteme fotovoltaice	30
3.1.2 Structură de control pentru invertoare cu două trepte pentru sisteme fotovoltaice ...	31
3.1.3 Exemplu de sistem de control a unui inverter monofazat pentru sisteme fotovoltaice rezidențiale.....	31
3.2 Sincronizarea cu rețeaua a invertoarelor sistemelor fotovoltaice	32
3.2.1 Sincronizarea cu rețeaua a convertoarelor monofazate pentru sisteme fotovoltaice ..	33

3.2.1.1	Detectarea trecerii prin zero bazată pe monitorizare și sincronizare	34
3.2.1.2	Sincronizarea cu rețeaua utilizând bucla de prindere a fazei	34
3.2.1.3	Principalele metode PLL pentru sincronizarea cu rețeaua a invertoarelor sistemelor fotovoltaice monofazate	37
3.2.2	Sincronizarea cu rețeaua a convertoarelor pentru sisteme fotovoltaice trifazate.....	37
3.2.2.1	Vectorul tensiunii trifazate în cazul defectelor în rețea.....	39
3.2.2.2	Principalele metode pentru sincronizarea cu rețeaua a invertoarelor sistemelor fotovoltaice trifazate.....	42
3.3	Detectarea funcționării insularizate a centralelor electrice fotovoltaice.....	42
3.3.1	Introducere în insularizarea centralelor electrice fotovoltaice	42
3.3.1.1	Ce este insularizarea?.....	42
3.3.1.2	Zona de nedetectare a insularizării.....	45
3.3.2	Clasificarea metodelor anti-insularizare	45
3.3.3	Metode pasive de detectare a insularizării.....	46
3.3.3.1	Metode anti-insularizare prin supra/subtensiune și supra/sub-frecvență	46
3.3.3.2	Metoda anti-insularizare prin detectarea saltului de fază	47
3.3.3.3	Metoda anti-insularizare prin detectarea armonicilor.....	47
3.3.4	Metode active de detectare a insularizării	48
3.3.4.1	Metode anti-insularizare prin abaterea frecvenței.....	48
3.3.4.2	Metode anti-insularizare prin abaterea tensiunii	50
3.3.4.3	Metode anti-insularizare prin estimarea impedanței rețelei.....	51
3.3.4.4	Metoda anti-insularizare prin injectare de armonici	51
3.3.4.5	Metoda anti-insularizare bazată pe bucla de prindere a fazei.....	52
3.3.5	Metode anti-insularizare la nivelul rețelei: metoda conectării impedanței	52
3.3.6	Metode bazate pe comunicații între rețea și inverterul sistemului fotovoltaic	53
3.3.7	Concluzii privind metodele anti-insularizare pentru centrale electrice fotovoltaice	53
3.4	Controlul curentului rețelei electrice pentru invertoarele sistemelor fotovoltaice.....	53
3.4.1	Strategii de respingere a armonicilor pentru invertoarele sistemelor fotovoltaice	54
3.4.1.1	Controlul curentului bazat pe regulator PI (engl. PI-based control)	55
3.4.1.2	Controlul curentului prin metode aperiodice (engl. deadbeat control)	55
3.4.1.3	Controlul rezonant al curentului	55
3.4.1.4	Compensarea armonicilor	56
3.5	Îmbunătățirea calității puterii din rețea prin compensarea golurilor de tensiune	58
3.6	Servicii auxiliare pentru centrale electrice fotovoltaice.....	59
3.6.1	Introducere.....	59
3.6.1.1	Reglarea tensiunii.....	59
3.6.1.2	Injectarea de reactiv.....	60
3.6.2	Sistem fotovoltaic cu convertor multifuncțional conectat în paralel	60
3.6.3	Controlul tensiunii alternative a invertoarelor sistemelor fotovoltaice	61
3.6.4	Concluzii privind serviciile auxiliare pentru centrale electrice fotovoltaice	62
4	Controlul sistemelor fotovoltaice în cazul defectelor în rețea.....	63
4.1	Controlul sistemelor fotovoltaice monofazate.....	63
4.2	Controlul sistemelor fotovoltaice trifazate	64
4.2.1	Structuri de bază pentru controlul invertoarelor trifazate ale sistemelor fotovoltaice	65

5	Proiectarea bazată pe model a centralelor electrice fotovoltaice	67
5.1	Introducere în modelarea sistemelor fotovoltaice	67
5.2	Ce este proiectarea bazată pe modelare?.....	68
5.3	Adoptarea proiectării bazate pe model	69
5.3.1	Trecerea la proiectarea bazată pe model	69
5.3.2	Dezvoltarea arhitecturii modelului	69
5.3.3	Efectuarea managementului configurației	70
5.3.4	Implementarea standardelor de realizare a modelelor din firme și industrie.....	70
5.3.5	Optimizarea performanței simulării în Simulink	70
5.3.6	Stabilirea unei strategii de verificare a fiabilității, de validare și de testare.....	70
6	Modele pentru surse fotovoltaice implementate în Matlab și Simulink	73
6.1	Generalități asupra aspectelor de modelare a celulelor fotovoltaice.....	73
6.2	Modelare celule fotovoltaice, șiruri de celule fotovoltaice și matrici fotovoltaice.....	74
6.2.1	Modele pentru surse fotovoltaice folosind abordări fundamentale	75
6.2.1.1	Modele ale unei singure celule fotovoltaice	75
6.2.1.2	Matricea fotovoltaică și punctul de putere maximă	76
6.2.2	Model folosind date experimentale.....	78
6.2.2.1	Panou fotovoltaic folosind date de test	78
6.2.2.2	Studiu pe temperatură asupra modelării matricelor fotovoltaice utilizând date experimentale	81
6.3	Modelare convertoare pentru sisteme fotovoltaice	83
6.4	Dezvoltare de algoritmi de căutare MPPT.....	84
6.4.1	Algoritmul perturbă și observă	84
6.4.2	Algoritmul conductanță incrementală	85
6.4.3	Algoritmul tensiune în circuit deschis	86
6.5	Sistem fotovoltaic compus din panou fotovoltaic, convertor c.c.-c.c. coborâtor de tensiune și regulator MPPT	87
6.5.1	Descriere generală a modelului simulatorului fotovoltaic.....	87
6.5.2	Analiza comparată a metodelor perturbă și observă și conductanță incrementală.....	89
6.5.2.1	Rezultate de simulare.....	89
6.5.2.2	Concluzii	93
6.5.3	Comportarea algoritmului MPPT conductanță incrementală la schimbarea bruscă a iradiației.....	93
6.5.3.1	Rezultate de simulare și discuții	93
6.5.4	Compararea modelului de panou fotovoltaic utilizând date experimentale cu cel realizat folosind principii de bază Simulink	96
6.5.4.1	Rezultate de simulare.....	96
6.5.4.2	Concluzii	98
7	Analiza unor regimuri tranzitorii în cazul integrării surselor FV la nivelul rețelelor electrice.....	101
7.1	Metodologie de lucru	101
7.2	Descrierea modelului Simulink al centralei electrice fotovoltaice cuplată la rețea	101
7.2.1	Centrala electrică fotovoltaică	101
7.2.1.1	Matricea fotovoltaică	102
7.2.1.2	Sistemul de control al convertorului c.c.-c.c. și al invertorului c.c.-c.a.....	103

7.2.1.3	Rețeaua electrică.....	104
7.2.1.4	Implementarea în Simulink a metodelor pasive de detectare a funcționării insularizate	105
7.2.2	Descrierea releelor de protecție de anti-insularizare	106
7.2.2.1	Relee maximale și relee minimale de curent și respectiv de tensiune	106
7.2.2.2	Relee de frecvență.....	108
7.2.2.3	Releul ROCOF.....	108
7.2.2.4	Releul de decalaj de fază	109
7.2.2.5	Releul de tensiune a circuitului intermediar	110
7.3	Detectarea insularizării centralei electrice fotovoltaice	111
7.3.1	Prezentarea cazurilor de simulare și a modului de evaluare a metodelor anti-insularizare cu relee prin compararea timpilor de detectare a insularizării.....	112
7.3.2	Cazul 1: Întreruptorul trifazat în poziție deschisă (Centrala electrică fotovoltaică decuplată complet de sistemul electroenergetic).....	113
7.3.2.1	Comportamentul centralei fotovoltaice pe durata insularizării.....	113
7.3.2.2	Rezultate de simulare privind timpul de detectare al insularizării	115
7.3.3	Cazul 2: defect produs în rețeaua electrică (Comportamentul releelor de protecție de anti-insularizare la defecte produse în rețea)	119
7.3.3.1	Rezultate de simulare privind releele de protecție convenționale la defecte produse în rețea	119
7.3.3.2	Concluzii privind evaluarea metodelor de protecție de anti-insularizare cu relee convenționale.....	120
7.3.4	Rezultate de simulare schemă de prevenire a insularizării. Rezultate ale detectării insularizării prin metoda monitorizării tensiunii circuitului intermediar	121
7.3.4.1	Puterea consumatorilor locali este mai mare decât puterea generată local..	121
7.3.4.2	Puterea consumatorilor conectați local este egală cu puterea generată local	124
7.3.4.3	Puterea consumatorilor locali este mai mică decât puterea generată local ..	124
7.3.4.4	Concluzii privind detectarea insularizării prin metoda monitorizării tensiunii circuitului intermediar.....	126
7.4	Comportarea centralei fotovoltaice în regim de scurtcircuit în rețeaua electrică.....	126
7.4.1	Scurtcircuite simetrice.....	128
7.4.1.1	Scurtcircuit trifazat produs în rețeaua electrică.....	128
7.4.2	Scurtcircuite nesimetrice	132
7.4.2.1	Scurtcircuit bifazat cu punere la pământ produs în rețeaua electrică	132
7.4.2.2	Scurtcircuit bifazat metalic produs în rețeaua electrică	137
7.4.2.3	Scurtcircuit monofazat produs în rețeaua electrică.....	141
7.4.3	Prezentarea cazurilor relevante de scurtcircuit în rețeaua electrică.....	145
7.4.3.1	Influența defectelor din rețea asupra punctului comun de cuplare a centralei electrice fotovoltaice la rețeaua electrică.....	145
7.4.3.2	Influența asupra invertorului centralei electrice fotovoltaice	147
7.4.3.3	Influența asupra matricei de panouri fotovoltaice	149
7.4.4	Concluzii privind comportarea centralei electrice fotovoltaice în regim de defect produs în rețeaua electrică.....	151
8	Noi direcții de studiu. Sursele fotovoltaice în microrețele electrice	155

8.1 Direcții de continuare a cercetării	155
8.2 Funcționarea în comun a surselor fotovoltaice cu alte surse de energie	155
Bibliografie.....	157
Anexa A Scripturi Matlab	167
A.1 Aplicație Matlab pentru studiul efectului iradiației și temperaturii asupra performanțelor matricelor fotovoltaice.....	167
A.2 Aplicație Matlab pentru modelare matrici fotovoltaice folosind date experimentale	170
A.3 Funcție Matlab pentru algoritmul perturbă și observă	172
Anexa B Rezultate de simulare	173
B.1 Timpii de detectare ai insularizării de către relele de protecție de anti-insularizare	173
B.2 Rezultatele simulării centralei electrice fotovoltaice în regim de scurtcircuit în rețea	175
Index	177